

віденських кав'ярень» були Артур Шніцлер, Хуго фон Гофмансталь, Герман Бар та багато інших, а під готичними склепіннями розкішної кав'ярні «Central» регулярно проходили дискусії за участю Егона Ервіна Кіша, Карла Крауса, Бертольта Брехта.

Австрійське жартівливе прислів'я *ubi Bohne, ibi patria* – «де є (кавові) зерна, там моя Батьківщина» є перифразом латинського прислів'я *Ubi bene, ibi patria* – «де мені добре, там і моя Батьківщина». У цьому випадку любов австрійців до кави у зернах вдало обіграється шляхом підміни латинського слова *bene* – «добре» співзвучним йому німецьким *Bohne* – (кавове) зерно (пор.: *Kaffe in Bohnen, Bohnenkaffe* – кава в зернах).

На основі запропонованого аналізу лексико-фразеологічних засобів специфічно австрійської концептуалізації компонентів КПО СТРАВИ/ НАПОЇ можна дійти висновку, що категорія національної ідентичності не вичерпується спільністю мови, культури, менталітету, поведінки, зовнішності, звичок в одязі, харчуванні, помешканні, що характеризує приналежність індивіда або колективу до певної нації. Сутність цієї категорії є набагато глибшою й полягає вона у своєрідному сприйнятті, відчуженні, баченні, картуванні світу певною нацією, що формується не одну сотню років, вбирає в себе досвід поколінь, історичні події, особливості віросповідання, часом носить політичний характер. Саме цим унікальним, самобутнім ставленням до світу відрізняється австрійська культурна спільнота від німецької чи швейцарської та ін.

Назви продуктів харчування, страв, їх якостей, а також процесів їх приготування і вживання характеризуються в Австрії яскраво вираженою національно-культурною специфікою. В своєму образному функціонуванні вони відображають особливості національного сприйняття, бачення і розуміння світу австрійцями, слугуючи вдалим прикладом образного відображення дійсності в мові. Лексико-фразеологічні засоби, що репрезентують систему образних і символічних смислів, пов'язаних з традиційною кухнею, втілюють так званий «кулінарний код» національної австрійської культури, який правомірно розглядати як дієвий інструмент національної ідентифікації і самоідентифікації.

Література

Австрия. Лингвострановедческий словарь / Под ред. Муравлева Н.В., Муравлева Е.Н. – М.: «Русский язык-Медиа», 2003 (к версии Lingvo 12). Воркачев С.Г. Лингвокультурология, языковая личность, концепт: становление антропоцентрической парадигмы в языкознании // Филологические науки. – 2001 – № 1. – С. 64-72. Жайворонок В.В. Знаки української етнокультури: Словник-довідник. – К.: Довіра, 2006. – 703 с. Карасик В.И. Этноспецифические концепты // Введение в когнитивную лингвистику. – Кемерово: Кузбассвузиздат, 2005. – С. 61-105. Приходько А.Н. Языковое картирование мира в паттерне „концептосфера – концептополе – концептосистема“ // Нова філологія. – Запоріжжя: ЗНУ, 2005. – № 1 (21). – С. 94-104. Приходько А.М. Концепти і концептосистеми в когнітивно-дискурсивній парадигмі лінгвістики. – Запоріжжя: Прем'єр, 2008. – 332 с. Снитко Т.Н. Предельные понятия в Западной и Восточной лингвокультурах. – Пятигорск. ПГЛУ, 1999. – 157 с. Сменанов Ю.С. Константы: словарь русской культуры. – М.: Академический Проект, 2001. – 990 с.; Brandstätter Ch., Schweiger W., Weigel H. Das Wiener Kaffeehaus. – Wien: Molden, 1978. – 152 S. Die österreichische Küchensprache: Ein Lexikon der typisch österreichischen kulinarischen Besonderheiten // <http://members.chello.at>. EU-Liste „spezifisch österreichischer Ausdrücke“ <http://members.chello.at>. Kluge F. Etymologisches Wörterbuch der deutschen Sprache. – Berlin: de Gruyter, 2002. – 1023 S. Küchensprache Lexikon A-Z // <http://www.kuechenweb.at>. Malygin V.T. Österreichische Redewendungen und Redensarten. – Wien: ÖBV Pädagogischer Verlag, 1996. – 176 S. Pohl H.-D. Zum österreichischen Deutsch im Lichte der Spachkontaktforschung // <http://members.chello.at>. Pohl H.-D. Entwicklungstendenzen in der Sprache der österreichischen Küche // Zehn Jahre Forschung zum Österreichischen Deutsch: 1995-2005. Eine Bilanz. – Frankfurt/M.: Peter Lang, 2006. – S. 169-187. Whele P. Sprechen Sie Wienerisch? Von Adaxl bis Zwitscherl. – Wien: Carl Ueberreuter, 2003. – 312 S.

РОМАНЮХА М.В.

(Дніпродзержинський державний технічний університет)

РЕАЛІЗАЦІЯ МЕТАФОРИЧНОЇ МОДЕЛІ ECONOMY IS A HUMAN BEING В СУЧАСНОМУ АНГЛОМОВНОМУ МЕДІАДИСКУРСІ

В статті розкрито функціональні та структурні особливості метафоричної моделі ECONOMY IS A HUMAN BEING у межах метафоричного поля концептосистеми ECONOMY. Модель надає досить широке охоплення концептосистеми ECONOMY, яка складається з трьох концептополів: мікроекономіка, макроекономіка та глобальна економіка.

Ключові слова: метафорична модель, медіа-дискурс, концептосистема ECONOMY

Романюха М.В. Реализация метафорической модели ECONOMY IS A HUMAN BEING В современном англоязычном медиадискурсе. В статье раскрыты функциональные и структурные особенности метафорической модели ECONOMY IS A HUMAN BEING в рамках метафорического поля концептосистемы ECONOMY. Модель обеспечивает достаточно широкий охват концептосистемы ECONOMY, которая состоит из трех концептополей: микроэкономика, макроэкономика и глобальная экономика.

Ключевые слова: метафорическая модель, медиа-дискурс, концептосистема ECONOMY

Romyukha M.V. THE metaphoric model ECONOMY IS A HUMAN BEING in modern English media discourse. The article reveals functional and structural peculiarities of the metaphoric model ECONOMY IS A HUMAN BEING within the metaphoric field of

the conceptual system ECONOMY. The model provides rather broad coverage of the conceptual system ECONOMY, which consists of three conceptual fields: those of microeconomics, macroeconomics and global economy.

Key words: metaphoric model, media-discourse, conceptual system ECONOMY

Вивчення когнітивних структур свідомості людини шляхом аналізу мовних фактів на сучасному етапі розвитку лінгвістики виступає одним з найбільш актуальних напрямків розвитку мовознавства (Р. Водак, Дж. Лакофф, Т. ван Дейк, З. Кевечеш, Е. Гутлі та ін.). Серед способів вербалізації цих когнітивних структур, тобто концептів, найбільш дієвою визнано метафоричну вербалізацію [Приходько 2008, с.110]. Найбільш комунікативно релевантні концепти отримують множинне метафоричне осмислення [Баранов 1997, с.109], оскільки єдиної метафори для переосмислення усіх значимих для суспільства ознак певного явища дійсності не може існувати.

Проаналізувавши структуру деяких основних сучасних підручників з економічної теорії [Економічна теорія 2006; Економічна теорія 2001; Основи економічної теорії 2001], а також спираючись на загальний принцип системності знань, їхньої неізолюваності, ієрархічності у складі концептосфери як упорядкованої сукупності концептів лінгвокультури [Маслова 2004, с.17; Приходько 2008, с.209], ми дійшли висновку, що когнітивна категорія, яка зафіксована в свідомості професійної спільноти, має складну, логічно упорядковану структуру і представляє собою концептосистему ECONOMY та утворюється трьома концептуальними полями: мікроекономіка, макроекономіка та глобальна (міжнародна) економіка з серією включених до цих полів концептів.

Метафори у сфері економіки неодноразово виступали об'єктом пильної уваги дослідників. Відомою є робота Дж. Клансі з метафорики бізнесу на матеріалі автобіографічних видань бізнесменів XVI-XX сторіччя [Clancy 1999]; достатньо глибоко вивчена „воєнна” метафорика [Kovács 2007; Liendo 2001], проведено порівняльне дослідження загальних та специфічних закономірностей метафоричного моделювання економіки в сучасній російській та англійській мові [Колотнина 2001]. Але на сьогоднішній день вивчення метафорики сфери економіки є фрагментарним. За цих умов **вважаємо актуальним** дослідити функціональні та структурні особливості метафоричної моделі ECONOMY IS A HUMAN BEING, яка вербалізується в текстах сучасного англомовного медіадискурсу, що і визначає мету статті.

Матеріал дослідження представлений текстами авторитетних англомовних видань Великобританії та США за 2006-2009рр., з яких методом суцільної вибірки було утворено дослідницький корпус метафоричних висловлювань загальною кількістю 3420 одиниць. Ми розглядаємо корпус метафоричних висловлювань на позначення концепту ECONOMY через призму лінгвістичної теорії поля. На думку багатьох вчених, образна лексика може вивчатися з точки зору польового принципу [Полевые структуры в системе языка 1989, с. 75; Шенделева 1999, с.75]. Надалі для позначення корпусу метафоричних слововживань на позначення концепту ECONOMY будемо послуговуватися терміном „метафоричне поле” [Скляревская 1993, с.115].

В результаті проведених спостережень ми дійшли висновку, що метафоричне поле концепту ECONOMY має зональну структуру: ядерна, медіальна та периферійна зони. Метафоричні моделі, в яких сферою-джерелом виступає HUMAN BEING, характеризуються великою розповсюдженістю – ядерна комплексна метафорична модель ECONOMY IS A HUMAN BEING за кількістю мовних презентацій займає друге місце серед моделей ядерної зони (548 од., 16% від загальної кількості метафор). Структура моделі представлена у табл.1:

Таблиця 1

Структура ЯКММ ECONOMY IS A HUMAN BEING

<i>комплексна метафорична модель</i>	ECONOMY IS A HUMAN BEING						
<i>прості метафоричні моделі першого рівня</i>	THE STATE OF ECONOMY IS THE STATE OF A HUMAN BEING				ECONOMIC REGULATION IS MEDICATION		ECONOMIC CHANGE IS FORWARD MOTION
<i>прості метафоричні моделі другого рівня</i>	APPROPRIATE STATE OF ECONOMY IS BODY STRENGTH	INAPPROPRIATE STATE OF ECONOMY IS ILLNESS	ECONOMIC HARM IS INJURY	COLLAPSE OF ECONOMY IS DEATH OF A HUMAN BEING	MONEY AS AN INSTRUMENT OF ECONOMY IS A CURE	MONEY AS AN INSTRUMENT OF ECONOMY IS BLOOD	

Найбільш структурованою моделлю є перша зазначена в таблиці проста метафорична модель першого рівня (PMM₁) THE STATE OF ECONOMY IS THE STATE OF A HUMAN BEING включає дві складові, прості метафоричні моделі другого рівня (PMM₂) APPROPRIATE STATE OF ECONOMY IS BODY STRENGTH та INAPPROPRIATE STATE OF ECONOMY IS ILLNESS. Розподіл метафор по моделям відбиває загальнономовну тенденцію до закріплення у мові метафор з негативними конотаціями. Перша з моделей представлена найменшою кількістю метафор і позначає нормальний стан економіки (*immune, robust, healthy /health*): *Russia's finances are in rude health and output is expanding.* (The Guardian, August 30, 2006)

В цілому перша PMM створюється здебільшого узуальними метафорами, які не демонструють розгортання у контексті, тому можна говорити про невелику комунікативну релевантність ідеї економічної стабільності та процвітання у текстах проаналізованого періоду.

Поганий стан здоров'я людини, навпроти, є надзвичайно активним джерелом метафор для позначення економічного занепаду в межах наступної PMM₂ INAPPROPRIATE STATE OF ECONOMY IS ILLNESS. Для позначення тимчасових труднощів в економіці використовується широкий синонімічний ряд іменників із загального фонду знань про хвороби, наприклад, *distress, stress, distress, malaise, disease, plague, ill, ill-effect, infirmity, debility* та інші. Одним з прикладів може бути наступний фрагмент, в якому метафоричне словосполучення *energy distress* позначає енергетичний розлад в США: *In Rotterdam, the cost of unleaded gasoline is scaling new peaks as Europe is sucked into America's energy distress.* (The Sunday Times, August 5, 2006)

Відзначимо, що метафоричні епітети також утворюють значний синонімічний ряд: *sick, sickly, anaemic, hemorrhaging, sclerotic, chronic, decrepit, paralyzed, limping, crippled*. Вони характеризуються універсальністю і можуть використовуватися для позначення проблемних ситуацій на будь-якому рівні економіки.

Поширення негативних явищ на рівні міжнародної економіки досить експліцитно репрезентується завдяки загальновідомим уявленням про інфекційні хвороби. В наступному фрагменті поширення кризи передано метафорою *contagion* (інфекція), яка передає негативну оцінність цього явища в умовах поширення глобалізаційних процесів: *The Czech banking system is sound and the economy is healthier than its Hungarian counterpart, but the country is still at risk of contagion from the global financial crisis, according to Zdenek Tuma, the governor of the Czech central bank.* (The Financial Times, October 22, 2008)

Окремо виділяємо PMM₂ ECONOMIC HARM IS INJURY, яка фіксує традицію усвідомлення людиною несприятливих новин через призму тактильних відчуттів. Зафіксовані в межах моделі одиниці є психосоматичними синестетичними метафорами, тобто метафорична проекція відбувається між психічними та соматичними відчуттями людини.

Зазначимо, що модель є досить експліцитною та здатна охопити усі рівні економіки. На мікроекономічному рівні можна говорити про бюджет домогосподарства, про який турбується людина при зростанні цін. Панічний стан невпевненості в майбутньому передається завдяки перехрещенню психічних та тактильних відчуттів; наприклад, подорожчання товарів може сприйматися як щипок: *"It is bizarre — at a time when the economy is slowing, prices are rising and many families are feeling the pinch — that the Government should choose to add to their burden by making the simple pleasure of a glass of wine or spirits considerably more expensive."* (The Times, March 15, 2008).

Метафори, які утворюють PMM₂ ECONOMIC HARM IS INJURY, демонструють традицію переосмислення несприятливого розвитку економічних процесів через фізичні страждання, яким людина намагається протистояти.

Метафори, які групуються в PMM₁ THE STATE OF ECONOMY IS THE STATE OF A HUMAN BEING також здатні репрезентувати процес банкрутства підприємства або стан застою національної економіки. Це відбувається завдяки вербалізації образів смерті або її загрози. В нашому дослідженні ця метафорика виділяється в окрему PMM₁ COLLAPSE OF ECONOMY IS DEATH OF A HUMAN BEING.

Духом смерті насичені рядки наступного повідомлення, в якому конвергенція оказіональних метафор вказує на банкрутство великих фінансових установ США: *It seems about a year ago now but that was, you will recall, when the American authorities spent a lost weekend of financial triage, leaping between the disintegrating bodies of Lehman Brothers, Merrill Lynch and AIG.* (The Times, October 21, 2008)

З попередньою PMM₁ THE STATE OF ECONOMY IS THE STATE OF A HUMAN BEING взаємопов'язана наступна PMM₁ ECONOMIC REGULATION IS MEDICATION. Актуальність сфери медицини як джерела метафоричної проекції в економічних медіатекстах пояснюється її високою експліцитністю – економіка хвора і потребує лікування. Модель включає широкий синонімічний ряд дієслів на позначення лікування – *to cure, to heal, to nurse, to remedy*, іменників на позначення лікарських засобів – *panacea, remedy, cure, cure-all, medication*.

За нашими спостереженнями, у другій половині досліджуваного періоду ПММ₁ ECONOMIC REGULATION IS MEDICATION репрезентується у АД за допомогою метафоричних висловів, які передають уявлення про способи врятування життя людини, наприклад, *resuscitation, life support, to breathe life*. Такі слововживання відбивають необхідність термінового державного втручання в фінансовий сектор економіки задля подолання кризи.

Способи підтримання економіки іноді репрезентуються завдяки доволі різноманітним, більш свіжим образам. На фоні серії розглянутих узуальних метафор, які вказують на підтримку економіки, виділяються периферійні оказіональні метафори, які відбивають гіперо-гіпонімічні відносини між конститuentами моделі. Наприклад, в наступному реченні надзвичайний занепад економіки Молдавії опосередковано переданий більш детальним образом дефібриляції – термінової електричної стимуляції серця: *At a time when some of their neighbors are reveling in newfound prosperity, the Moldovans should be hunting for the defibrillator*. (BusinessWeek, April 22, 2008)

У складі ПММ₁ ECONOMIC REGULATION IS MEDICATION доволі чітко виділяється наступна ПММ₂ MONEY AS AN INSTRUMENT OF ECONOMY IS A CURE, яка фіксує значущість грошей як інструментальної цінності економіки. Найчастотнішими метафорами цієї моделі є синонімічна пара узуальних метафор *cash injection* та *cash infusion*. Зближення поняттєвих сфер MONEY та CURE базується на розширенні сфери використання деяких медичних термінів, наприклад, дієслова *to drip-feed*, яке ввійшло в англomовну економічну термінологію в значенні „to fund a new company in stages rather than by making a large capital sum available at the start” [Dictionary of Finance and Banking 2005]: *Market timing is never easy, so if you have a large sum to invest, you may prefer to drip-feed it in, either through a regular savings plan or by investing in chunks*. (The Times, May 6, 2006)

Висока комунікативна релевантність кризових явищ у період їх розгортання проявилася завдяки широкій експлуатації схожості між грошима та ліками: *All are desperately seeking a cure. And the most attractive medicine on offer looks like cash*. (The Economist, November 20, 2008); *By this logic, Obama's stimulus program does not get enough fiscal adrenalin into the economy's bloodstream fast enough*. (Newsweek, February 28, 2009)

Перейдемо до наступної моделі у складі ПММ₁ THE STATE OF ECONOMY IS THE STATE OF A HUMAN BEING – ПММ₂ MONEY AS AN INSTRUMENT OF ECONOMY IS BLOOD. Як відомо, кров є найважливішою рідиною в організмі людини, вона забезпечує нормальне функціонування всіх органів, виступає джерелом життєдайної сили. Метафори на позначення крові висвітлюють важливість грошей, які прийнято вважати інструментальною цінністю в сучасній ринковій економіці [Основи економічної теорії 2001]. Саме за цієї причини система банківських установ, між якими відбувається рух грошей, отримує образне переосмислення завдяки поняттю про систему кровоносних судин людини: *In addition to the scores of cars burned and shops ransacked by radical youths, the damage in Athens extends to banks. ... Of course, attacking the arteries of capitalism has long been a favorite symbolic act of hooded anarchists and hard-left protesters*. (Time, December 11, 2008); *Dublin's move might be good for Irish banks but it was bad for British ones, for whom deposits were lifeblood in such difficult conditions*. (The Times, October 3, 2008)

За результатами наших спостережень наведена метафорична модель розкривається особливим чином у другій половині досліджуваного періоду у зв'язку з розгортанням глобальної економічної кризи 2007-2009 рр. Проеціювання значущості крові на значущість грошової маси під час кризи особливо часто актуалізується в аспекті руху грошової маси, який виступає інструментом регулювання фінансової системи: *It was transfusions of credit that made the US economy buoyant, but if there's no growth from credit now, what will support the economy in the longer term?* (Time, October 15, 2008)

В межах наступної ПММ₁ ECONOMIC CHANGE IS FORWARD MOTION висвітлюється загальна ідея економічного зростання на рівні держави завдяки уявленням про рух людини вперед, наприклад, *way forward, long walk, to be behind somebody, to leap forward, to sprint, to crawl* та ін.

Зазначена модель також здатна профілювати труднощі в розвитку країни, призупинення економічного зростання країни завдяки метафорам, що позначають фізіологічні проблеми в пересуванні людини. В наступному прикладі завдяки контекстуальному протиставленню двох узуальних метафор *to stumble* та *to limp* репрезентовано протиставлення між тимчасовим та тривалим уповільненням економіки Великобританії: *But the fallout of this summer's credit crunch has soured the mood that kept us shopping and experts are divided over whether the economy has stumbled or is actually limping*. (The Observer, January 13, 2008)

Швидкість прогресу висвітлюється метафорами на позначення швидкості пересування людини, причому негативно оцінні смисли більш поширені. Для підкреслення надзвичайно низьких темпів розвитку країни використовується синонімічна пара іменників з негативною оцінністю – *laggard* та *slowcoach*: *Between 2003 and 2007, national income per head - a good measure of economic strength - grew faster in Britain than in any other member of the G7: a proud performance for an economy once written off as a*

laggard. (The Observer, October 5, 2008); *But as exports fall, business and consumer confidence remain depressed by political uncertainty. Thailand will remain one of Asia's slowcoaches.* (The Economist, November 20, 2008)

Ідея суперництва у русі широко експлуатується для переосмислення економічного суперництва, однак, на відміну від образів війни, не містить у собі агресивних смислів: *China's economy may be lagging behind the US, but it is miles ahead in optimism, dynamism, and patriotism* (The Times, August 23, 2008)

В висновках зазначимо, що метафорична модель ECONOMY IS A HUMAN BEING характеризується високою функціональністю, з якої випливає її досить детальна структурованість простими метафоричними моделями. Функціональність антропоморфної метафорики проявляється в широкому охопленні концептосистеми ECONOMY. Завдяки метафориці цієї моделі знаходять переосмислення проблеми споживача, підприємництва, національної та глобальної економіки.

Через призму антропоморфних образів економіка постає як людина, стан якої може змінюватися від нормального до хворобливого (THE STATE OF ECONOMY IS THE STATE OF A HUMAN BEING). Зауважимо, що кризовий стан економіки надлишково висвітлюється двома ПММ₂ INAPPROPRIATE STATE OF ECONOMY IS ILLNESS та COLLAPSE OF ECONOMY IS DEATH OF A HUMAN BEING. Ідея болісного сприйняття економічних збитків отримує інтерпретацію завдяки синестетичним метафорам у складі ПММ₂ ECONOMIC HARM IS INJURY.

Антропоморфні образи екстраполюються також і на засоби економічного врегулювання економіки, представляючи їх у вигляді засобів боротьби із хворобою, тобто медичної допомоги людині. ПММ₁ ECONOMIC REGULATION IS MEDICATION включає дві ПММ₂ MONEY AS AN INSTRUMENT OF ECONOMY IS A CURE та MONEY AS AN INSTRUMENT OF ECONOMY IS BLOOD, профілюючи фундаментальну значущість грошей в процесі державного фінансового регулювання, особливо під час кризи. ПММ₁ ECONOMIC CHANGE IS FORWARD MOTION висвітлює динаміку макроекономічного зростання та конкуренцію між державами.

Література

Баранов А.Н., Добровольський Д.О. Постулати когнитивної семантики // Известия АН. Серия литературы и языка. – 1997. – том 56, №1. – С. 11-21. Воркачев С.Г. Лингвокультурная концептология: становление и перспективы // Известия РАН. Серия языка и литературы. – 2007. – Т. 66, №2. – С. 13–22. Економічна теорія: Політекономія: Підручник / За ред. В. Д. Базилевича. – К.: Знання, 2006. – 631 с. 4. Економічна теорія / Посібник вищої школи (Воробйов Є. М., Гриценко А. А., Лісовицький В. М., Соболев В. М.) / Під загальною редакцією Воробйова Є.М. – Харків-Київ, 2001. – 704 с. Когнитивная лингвистика / З.Д. Попова, И.А. Стернин. – М.: АСТ: Восток-Запад, 2007. – 314с. Колотнина Е.В. Метафорическое моделирование действительности в русском и английском экономическом англоязычном дискурсе : дис. ... канд. филол. наук : 10.02.20. / Колотнина Елена Владимировна. - Екатеринбург, 2001. - 242с. Маслова В. А. Когнитивная лингвистика : [Учебное пособие]. – Мн. : ТетраСистемс, 2004. – 256 с. Основи економічної теорії: Підручник / А. А. Чухно, П. С. Єщенко, Г. Н. Кліменко та ін.; За ред. А. А. Чухна. – К.: Вища шк., 2001. – 606 с. Полевые структуры в системе языка. / Науч. ред. З.Д. Попова. – Изд-во Воронежского ун-та, 1989. – 197с. Приходько А.М. Концепти та концептосистеми в когнітивно-дискурсивній парадигмі лінгвістики. – Запоріжжя: Прем'єр, 2008. – 332с. Складарська Г.Н. Метафора в системі мови. – СПб., 1993. – 151с. Шенделева Е.А. Полевая организация образной лексики и фразеологии //Фразеология в контексте культуры. – М.: «Языки русской культуры», 1999. – С. 74-79. АBBYU Lingo 12. Electronic Dictionary on CD-ROM. – АBBYU Russia. – 2006. Clancy J.J. The Invisible Powers. The Language of Business. – Lexington Books: New York, 1999. – 331p. Dictionary of Finance and Banking. – New York : Oxford University Press. – New York. – 2005. – 437 p. Kovács É. On the Use of Metaphors in the Language of Business, Finance and Economics [електронний ресурс]. – Режим доступу:<http://husse8.extra.hu/wp-content/2007/08/husse-8-on-the-use-of-metaphors-in-the-language-of-business.doc> Kövesces Z. Metaphor: a Practical Introduction. – Oxford University Press, 2002. – 285p. Liendo P. Business language: a loaded weapon? War metaphors in business // Invenio, Vol.4, número 006. – Argentina: Universidad del Centro Educativo Latinoamericano, 2001. – P. 43-50.

СВІНЦИЦЬКА О. В.

(Волинський національний університет імені Лесі Українки)

ЗАСОБИ ПРИВЕРТАННЯ УВАГИ ЧИТАЧА У СУЧАСНОМУ АНГЛОМОВНОМУ ЛЕКЦІЙНОМУ ДИСКУРСІ

У статті виділені та проаналізовані основні засоби привертання уваги студента-читача у сучасному англомовному лекційному дискурсі. Визначено особливості вживання різних дискурсивних маркерів на різних етапах лекції.

Ключові слова: письмова фіксація лекції, студент-читач, засоби уваги, дискурсивні маркери.

Свиницкая О. В. Средства привлечения внимания читателя в современном английском лекционном дискурсе. В статье выделены и проанализированы основные средства привлечения внимания студента-читателя в современном английском лекционном дискурсе. Определены особенности применения различных дискурсивных маркеров на разных этапах лекции.

Ключевые слова: письменная фиксация лекции, студент-читатель, средства внимания, дискурсивные маркеры.